

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 529
ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Obiekt 552

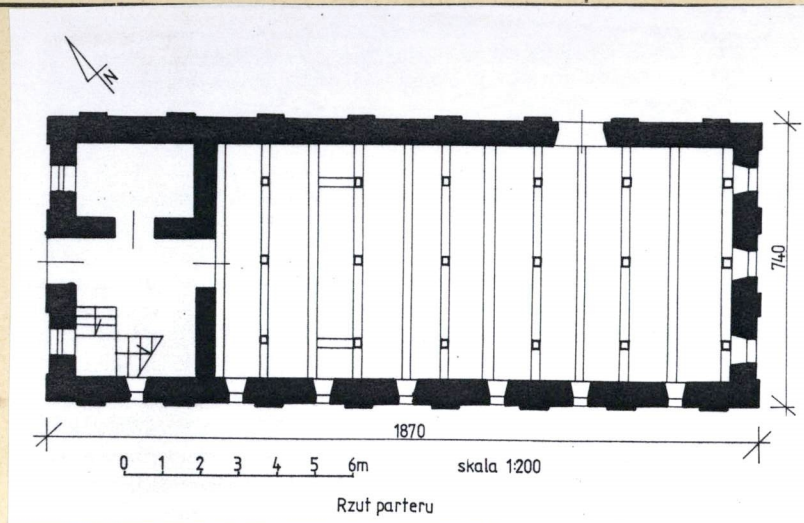
SPICHLERZ

2. Czas powstania

ok.1850 r.

3. Miejscowość

SKÓRNICE

4. Adres

Skórnice

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo piotrkowskie

gmina Falków

pow. koński

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo kieleckie

powiat Koński

8. Właściciel i jego adres

Skarb Państwa

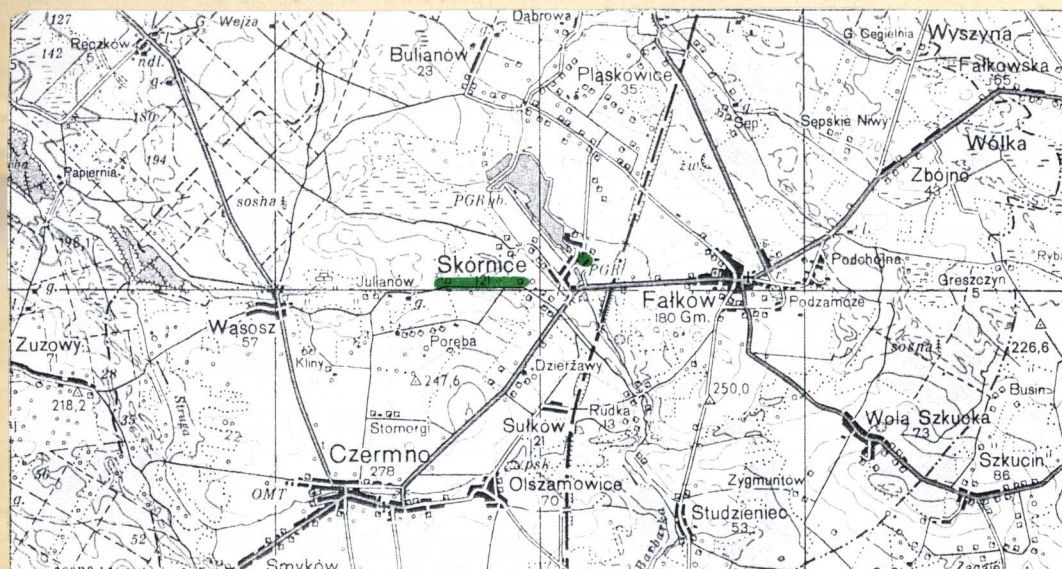
9. Użytkownik i jego adres

PGR w Rudzie
Malenickiej

10. Rejestr zabytków

Nr 253/72

data 30.05.1972

autor zdjęć E. Szelągowska, 10.1994
data wykonania
miejsce przechowywania negatywów

1:100 000

Wieża Skórnice znajdowała się w dobrach fałkowskich należących w XIV w. do Piotra Fałkowskiego herbu Doliwa. W XV w. Wincenty Giżycki herbu Gozdawa w posagu swej drugiej żony Dobrochny Szyrzykówny otrzymał wieś i dobra Fałków w powiecie opoczyńskim. Odziedziczyli je po nim synowie Jan i Piotr Giżyccy (ten ostatni - marszałek nadworny księcia Bolesława Mazowieckiego (1446r) kasztelan wiski. Synowie Jana-Andrzej i Wacław posiadali dobra do 1533 r., kiedy Wacław sprzedał dobra Fałków Sławińskiej.

Spustoszenie w XVII i XVIII w. poczynione przez wojska (szwedzkie, saskie i in.) dotknęły także dobra fałkowskie. Na przełomie XVIII i XIX w. notuje się ożywienie gospodarcze związane z odkryciem w okolicy rud żelaza. W Skórnicach funkcjonował wielki piec.

W XIX w. Skórnice wraz z dobrami Czermno należą do Józefa Jakubowskiego (1806-1871), syna Franciszka, który kupił je w 1836 r. Folwark w Skórnicach liczył wówczas 588 mórg gruntów ornych i ogrodów, 317 mórg łąk, 41 mórg pastwisk, stawy i 3280 mórg lasów. Po śmierci Józefa dobra przejął jego syn Stanisław Jakubowski, który w 1850 r. wzniósł dwór w Skórnicach, gdzie zamieszkał. W 1884 r. ufundował również kościół parafialny w Czermnie. Zmarł w 1884 r. Po 1888 r. inżynier metalurg Henryk Cichowski (1851-1910) nabył dobra Skórnice z dworem i folwarkiem od spadkobierców Jakubowskiego..

- **S y t u a c j a.** Wieś położona jest na płn.-zach. od drogi z Końskich do Przedborza (749), ok. 2 km na zachód od Fałkowa. W centrum wsi znajduje się założenie dworskie (dwór w parku i folwark). Na rzeczce Barbarce utworzono zespół stawów. Na największym z nich usypano sztuczną wyspę o kształcie zbliżonym do prostokąta, na której usytuowano dwór o fasadzie zwróconej w kierunku pld.-zach. elewacja tylna z tarasem "schodzącym" do wody po schodach zwierciadlanych, z żeliwnymi wazami na balustradzie. Od drogi prowadzącej przez wieś, ku południowi kieruje się droga w kierunku dworu mijając po prawej budynek dawnej wozowni i nowy, ogrodzony siatką budynek mieszkalny. Na wyspę prowadzi przez niewielki mostek - do podjazdu dworu i dalej, przez następny mostek i park, obok stawu po prawej - do drogi Fałków-Przedbórz. Otaczający dwór z dwóch stron kamienny taras z żeliwną balustradą, dostępny jest od pld.-zach., przy elewacji południowej - po jednobiegowych schodach. Na pld.-wsch. od dworu znajdują się zabudowania gospodarcze zgrupowane wokół obszernego dziedzińca. Spichlerz znajduje się od strony pld.-zach. zespołu, bliżej dworu, z głównym wejściem w elewacji pld.-zach. Wysadzana drzewami droga do folwarku wiedzie od zachodu, mijając grunty orne od pld. Zespół folwarczny od pld. zamyka wydłużony budynek magazynowy, od północy - inwentarski (obora). Zespół zabudowań gospodarczych otacza ogrodzenie z siatki metalowej.

- **M a t e r i a ł i k o n s t r u k c j a.** Obiekt murowany z cegły ceramicznej, tynkowany, z profilami wykonanymi w zaprawie. Fundamenty z kamienia. Stropy drewniane (jodła), belkowe, nagie. Nad parterem - 12 belek, nad piętrem - 15. Belki wsparte na słupach lub tylko na murach. Więźba dachowa drewniana, krokwiowo-jętkowa. Zbudowana z 15 wiązarów (co drugi wzmocniony parą stolców. Dach kryty dachówką cementową. Podłogi deskowe, białe. Schody jednobiegowe, łamane, z podestem. Schody na poddasze - jednobiegowe, drabiniaste. Drewniane. Drzwi deskowe na zawiasach pasowych, żelaznych, drewniane, proste ościeża. Zamknięcie na kłódkę. Okienka niewielkie, krosnowe, okratowane, w rozglifionych wewnętrznie ościeżach.

- **R z u t y.** Obiekt na rzucie wydłużonego prostokąta, wejście główne w krótszej, pld.-zach. elewacji, boczne w dłuższej elewacji pld.-wsch. W części pld.-zach. budynku kwadratowa sień z biegiem schodów w narożniku zach. W narożniku pld. wydzielone niewielkie, prostokątne pomieszczenie z wejściem z sieni. Obok wejście do obszernej części magazynowej spichlerza. Gdzie belki stropowe od strony wejścia (druga, czwarta, szósta) wsparte na trzech słupach każda.

Pomieszczenie na piętrze - jednoprzestrzenne. Belki stropowe wsparte na słupach. Od strony wejścia: pierwsza i czwarta na dwóch, ósma, dziesiąta dwunasta i czternasta - na jednym każda. Schody na poddasze przesunięte ku pld.-wsch., równoległe do dolnego biegu.

- **B r y ł a.** Obiekt piętrowy, zwieńczony wydatnym gzymssem, kryty dwuspadowym dachem wysokości jednej kondygnacji.

- **E l e w a c j e** na niskim cokole, o ramowej, rytmicznej artykulacji ścian płaskimi lizenami. Gzyms wieńczący - profilowany. Okna niewielkie, prostokątne, w szczytach - półkoliste.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
950 m ³	215 m ²	spichlerz	nieużytkowany
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja - po 1970 r. - wymieniono pokrycie gontowe dachu na dachówkę cementową		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne ściany, wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje) Zawilgocenie murów, ubytki cegieł, odspojenie i ubytki tynków, uszkodzone gzymsy i profile szczytów, uszkodzenie pokrycia dachu.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Naprawa pokrycia dachu, murów i tynków.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Sąd Rejonowy w Opocznie, Wydział Ksiąg Wieczystych

- KW [REDACTED]

22. Bibliografia

Corpus Inscriptionum Poloniae, t.VI woj.piotrkowskie,
Łódź-Piotrków Tryb. 1993,
Katalog Zabytków Sztuki w Posce t.III woj.kieleckie,
z. 5, pow.konecki. Warszawa 1957,
Kotnowska Z., Korytowska A., Smockiewicz L., Ewidencja
zabytkowego parku w Skórnicach gm.Fałków, woj.piotrko-
wskie. Łódź, wrzesień 1984. m-pis w zb. PSOZ w Piotrko-
wie Tryb.,
Piątkowski L., Fałków i okolice. Fałków 1990, m-pis
w zb. UG w Fałkowie,
Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego t.I i II,
Warszawa 1880 - 81.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

mgr Ewa Szelańska

Imię i nazwisko

data 11. 1994 r.

26. Sprawdził

Imię i nazwisko

data

27. Załączniki

Załącznik I.

1. Miejscowość

SKÓRNICE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

SPICHLERZ

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Tekst, fotografie

cd. p. 12 H i s t o r i a ..

Przed II wojną majątek znalazł się w rękach dalszych krewnych Cichowskiego - Stefana Kotarskiego i jego żony. Po II wojnie został znacjonalizowany. W 1954 r. część dóbr otrzymało Państwowe Gospodarstwo Rybackie w Rudzie Malenickiej. Od 1958 r. we dworze funkcjonuje szkoła podstawowa - filia fałkowskiej i mieszkania dla nauczycieli (obecnie opuszczone), a także posterunek MO (obecnie - Policji). Posterunek zajmuje piętro, a szkoła - kilka pomieszczeń. Pozostałe są opuszczone. Spichlerz należący nadal do PGR w Rudzie Malenickiej obecnie również nie jest użytkowany.

Styl: Obiekt o mocno zredukowanych cechach klasycyzmu.

cd. p. 13 O p i s ..

E l e w a c j a p ł n . - z a c h . - symetryczna, z wejściem na osi, piętrowa, trójosiowa. Otwory okienne w obu kondygnacjach. Gzyms dzielący - uskokowy.

E l e w a c j a p ł d . - w s c h . - j.w. ale bez otworu wejściowego.

E l e w a c j a p ł n . - w s c h . artykułowana ośmioma lizenami. Pomiedzy drugą, a trzecią od zach. - boczny, prostokątny otwór wejściowy. Bez okien.

E l e w a c j a p ł d . - z a c h . - siedmioosiowa, piętrowa, z okienkami w obu kondygnacjach.

- W y s t r o j u i w y p o s a ż e n i a - brak.

- I n s t a l a c j e : elektryczna (ob. odłączona).

S P I S F O T O G R A F I I

1. Spichlerz - widok ogólny z płn.,
2. Elewacja płn. z wejściem głównym,
3. Widok ogólny z pld.-wsch.,
4. Elewacja pld.-wsch.,
5. Górna kondygnacja elewacji pld.-wsch.,
6. Narożnik pld. w poziomie piętra,
7. Szczyt w elewacji pld.-wsch.,
8. Elewacja zach.

Wkładkę założył: Ewa Szelągowska, 11.1994 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

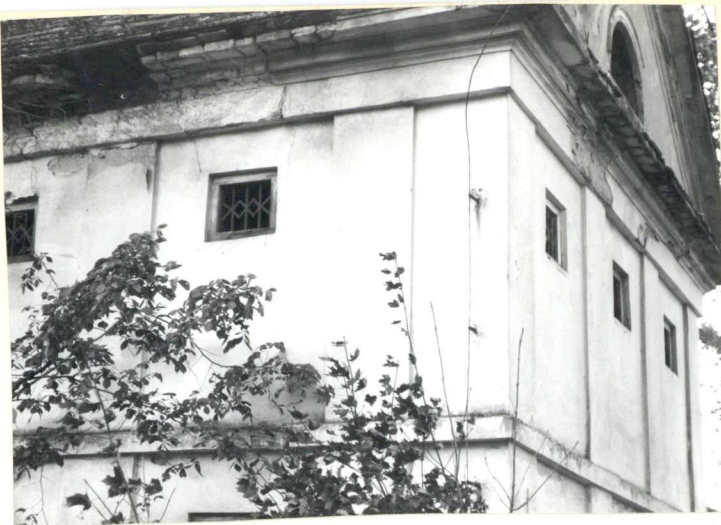
OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.

4

6

7

5

